

LOs förslag på åtgärder för att ekonomiskt skydda löntagarna och stärka det svenska näringslivet

Denna PM sätter fokus på tre tidshorisonter: akut fas, kort sikt och medellång sikt. Insatser måste ske på alla tre tidshorisonter omedelbart.

Vår bedömning är att Sverige står inför en betydande ekonomisk nedgång som riskerar att bli ännu allvarligare när nationsgränser helt eller delvis nu stängs ner.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST info@lo.se HEMSIDA www.lo.se
FAKTURAADDRESS Fack 55801526, R 855, 106 37 Stockholm
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834

Landsorganisationen i Sverige

Akut fas

Regeringen har genomfört flera kraftiga insatser. Men ytterligare insatser behöver snabbt komma på plats.

Säkra att systemet med korttidspermittering fungerar

- Möjlighet till heltidspermittering bör finnas under en kortare period, med samma fördelning av kostnader som i nuvarande system.
- Företag som använder systemet för korttidspermittering bör avstå från utdelningar och bonusar.
- Säkra att systemet går att använda inom upphandlad kollektivtrafik.

Upprätthåll grundläggande samhällsstruktur

- Staten bör ta initiativ till ett tillfälligt stopp för personalneddragningar inom offentlig sektor, särskilt vård och omsorg.
- Säkerställ att löntagare som har nära kontakt med människor (inte minst vård, men också omsorg, transporter, handel etc.) har tillgång till lämplig skyddsutrustning.
- Ökade statliga ekonomiska tillskott till sjukvård och omsorg, tillskottet bör vara permanent så att kommunerna vågar utöka sin kostym.
- Säkra att statens insatser för kredit- och likviditetsstöd får effekt. Var snabbt beredda att vid behov ändra räntenivåer för likviditetsstöd, att pröva andra metoder än Almi och EKN samt säkerställ att bankerna använder de möjligheter som Riksbanken och Finansinspektionen ställt till förfogande.
- Staten bör initiera offentliga stödköp/resurser (till exempel köp av biljetter) för att hålla igång grundläggande inrikes transportnät: flyg, tåg, båt, buss och taxi i samhällstrafik.

Skydda löntagare som saknar ekonomiskt skydd

För grupper utan permanent anställningsförhållande så är skyddsnetet i Sverige mycket svagt. Det kan vara svårt att kvalificera sig till a-kassa och man har inte möjlighet att ta del omställningsorganisationernas arbete. Denna grupp behöver också inkomstskydd, dels för sin egen skull dels som allmän efterfrågeåtgärd. För att snabbt åstadkomma detta är det förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen effektivt.

- Höj kraftigt grundbeloppet i a-kassan (i dag 365 kronor) till cirka 680 kronor. Riktas sig till dem som inte varit medlemmar i a-kassan i 12 månader.
- Sänk arbetsvillkoret i a-kassan till 40 timmars arbete per månad i de sex månader som redan i dag krävs (i dag 80 timmar) och låt ersättningen baseras på månaderna i arbetsvillkoret.
- En annan möjlighet är att se över medlemsvillkoret i a-kassan.
- Med snabbt stigande arbetslöshet, särskilt i vissa a-kassor, riskerar handläggningstiderna att förlängas. En översyn av vad som snabbt går att göra för att förenkla handläggningen behöver göras i samråd med a-kassorna. Antalet uppgifter som måste samlas in behöver bli färre, till exempel genom förenklat arbetsgivarintyg. Handläggare på a-kassan bör kunna använda sig av inkomstuppgifter från skatteverket för att snabbare handlägga ersättning.
- Notera att ett separat PM om dessa förslag för a-kassan tillsändes A-departementet 2020-03-18.
- Ta tillfälligt bort 450-dagarsgränsen för dem som gått in i jobb- och utvecklingsgarantin utan att tidigare haft a-kassa. Rådande läge i ekonomin gör att arbetsmarknadspolitiska insatser riskerar att avbrytas samtidigt som det blir svårare att påbörja nya. Att ta bort tidsgränsen skulle, förutom ökad ekonomisk säkerhet för individerna, minska arbetsbelastningen inom socialtjänsten eftersom utredningar om försörjningsstöd skulle undvikas.
- Inför studiestipendium (se nedan) – som ett *komplement* till förändringar i a-kassans grundbelopp och arbetsvillkor.

Kort sikt

Under den närmaste tiden kommer stora grupper att förlora sitt arbete, varslas eller placeras i korttidsarbete. Det är av yttersta vikt både för den enskilda löntagaren, näringslivet samt Sveriges långsiktiga konkurrenskraft att denna period används för att rusta arbetskraftens humankapital och anställningsbarhet genom utbildningsinsatser. För att detta ska vara möjligt krävs starkt fokus på digitala studier.

Fokus på studierna kan vara yrkesinriktade, helst mot bristyrken i välfärdssektorn. Men också syftande till att höja personens allmänna färdigheter inom svenska, engelska och matematik samt IT, vilket är färdigheter som är viktiga för en god etablering på svenska arbetsmarknad. Även körkortstudier kan vara lämpligt.

Centralt för att matcha individer till utbildningar i den här unika situationen är att utbildningsanordnare (kommuner, privata aktörer inom vuxenutbildning, YH, universitet och högskola) särskilt informerar vilka utbildningar de har tillgängliga.

Nytt studiestipendium för personer utan skyddsnät!

- Ett tillfälligt stipendium bör införas för vuxna löntagare som intygar (på heder och samvete) att de jobbat inom besöksnäringen (brett definierat, inklusive till exempel nöjesbransch och taxi). Och inte har kvalificerat sig till a-kassa och inte heller sedan tidigare uppbär studiestöd.
- Bör utvidgas till andra branscher vid behov.
- Stipendiet bör ligga något lägre än motsvarande a-kassa (men minst i nivå med förhöjt grundbelopp, enligt förslag ovan).
- Motkravet är att personen själv tar del av digitala studier, motsvarande heltid. Valet av typ av studier bör vara fritt, men allmänna komvuxstudier är sannolikt enklast.
- Redovisning av vilka digitala studier man deltagit i efterhand.
- Stipendiet bör initialt löpa på cirka tre månader.

Digitala studier, generellt

- Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar måste kraftigt utökas och erbjudas tidigt under arbetslöshetsperioden, vi välkomnar att utbildningar nu tillåts ske digitalt. Direktupphandla utbildningar i samhällsbarande bristyrken, till exempel vårdbiträden (måste följa överenskommelsen som finns beskrivet hos Vård- och omsorgscollege). Upphandlingsregler bör kunna ignoreras.
- Öka samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna för att snabbt utöka kursutbudet av digitala studier. Öka anvisningarna.
- Ge lämplig myndighet i uppdrag att inventera och producera sammanställning över befintliga lämpliga digitala kostnadsfria kurser.
- De existerande digitala validerings- och utbildningsmodulerna som branscherna använder sig av behöver användas och skalas upp (med prioritering, då så finns, på partsgemensamt framtagna modeller) för att möta de nya behoven. Existerande moduler som inte är digitala behöver på något längre sikt digitaliseras om möjligt. Det offentliga behöver göra vad de kan för att underlätta att branscherna skalar upp.
- Notera att LO just nu håller på att inventera lämpliga utbildningar och kommer skicka in en sådan sammanställning till Utbildningsdepartementet under vecka 13.

Omställningsorganisationerna och Arbetsförmedlingen

- I dag finns regel om att TSL bara får erbjuda korta utbildningar för uppsagda personer (i normalfallet tre veckor), vilket hänger ihop med reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Utbildningstiden och ersättningsperioden bör kunna förlängas.
- Säkerställ att Arbetsförmedlingen har erforderliga resurser för att klara en kraftigt ökad belastning. Sätt stopp för reformer av AF och låt myndigheten få arbetsro att fokusera på sitt uppdrag.

Sommarkurser på högskola

- Förläng ansökningstiden till sommarkurser på högskola (stängdes 16 mars) och folkhögskola
- Öka dimensioneringen till sommarkurser, särskilt digitala möjligheter.

Medellång sikt

Det är hög risk att hanteringen av Coronautbrottet kommer ge stora negativa ekonomiska effekter och att krisen inte snabbt är övergående. Staten bör redan nu planera för insatser som kan finnas på plats till sommaren, hösten och längre vid behov. Det är även viktigt att staten bidrar med insatser för strukturpolitiska insatser för den digital omställning som den ekonomiska krisen kommer accentuera

Studier i höst

- Inför möjlighet för Arbetsförmedlingen att anvisa till studier på Komvux, Yrkesvux, YH och universitet. Låt utbildningsdeltagaren behålla arbetsmarknadspolitisk ersättning under ett år.
- Utöka antalet utbildningsplatser inom Yrkesvux och Yrkeshögskolan med betoning på bristyrken. Vi vill särskilt bygga ut möjlighet till studier till undersköterska och busschaufför.
- Stärk studie- och yrkesvägledningsinsatserna, gör även tillgängliga för yrkesverksamma.
- Högre CSN-studiestöd till studier inom LO-yrken där det råder brist, särskilt välfärdsyrken.
- Förläng ansökningstiden till universitet och högskolor med åtminstone en månad (nu 15 april).
- Staten bör förstärka arbetet och säkerställa en långsiktig finansiering för validering av yrkesverksamma (med prioritering, då så finns, på partsgemensamt framtagna modeller).

ESF-medel för kompetensutveckling

- Medel från Europeiska socialfonden bör nyttjas för kompetensutveckling. En särskild utlysning både nationellt och regionalt bör genomföras, där både omställningsstiftelser, företag och civilsamhället kan vara aktörer. Det kräver att ESF-fonden justeras och anpassas till det rådande läget.

Ekonomiska stimulanser för omställning

- Den ekonomiska krisen kommer sannolikt skynda på den digitala omställningen permanent. Här finns behov och möjligheter för statliga insatser. Staten bör kraftigt öka statsbidragen till att renovera och uppgradera svensk infrastruktur, särskilt för elektricitet och datortrafik.
- Ökade resurser bör även riktas mot järnväg och annan transportinfrastruktur samt energi och klimatåtgärder.
- Växla upp offentliga stöd till näringspolitik och innovations- och behovsmotiverade forskningsinsatser för medverka till att upprätthålla branschens utveckling inom till exempel digitalisering och klimatomställning.

Starkare a-kassa

- Stärk a-kassan som försäkring och automatisk stabilisator genom att exempelvis kraftigt höja taket för den inkomstrelaterad ersättningen.

Korttidspermittering/korttidsarbete

- Arbetsgivare som har rätt att erhålla stöd för korttidspermittering/korttidsarbete bör också kunna få stöd för kompetensåtgärder som genomförs under den frigjorda tiden, inklusive partsgemensamma modeller för branschvalidering.